พระราชบัญญัติ
สถาบันอนุญาโตตุลาการ
พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสถาบันอนุญาโตตุลาการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๐"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันอนุญาโตตุลาการ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสถาบันอนุญาโตตุลาการ

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการสถาบันอนุญาโตตุลาการ

"ผู้อำนวยการ" หมายความว่า ผู้อำนวยการสถาบันอนุญาโตตุลาการ

"ที่ปรึกษา" หมายความว่า ที่ปรึกษาของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๓๔ ก/หน้า ๑/๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้นเรียกว่า “สถาบันอนุญาโตตุลาการ” และให้เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๖ ให้สถาบันมีสำนักงานใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง

มาตรา ๗ สถาบันมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการ

(๒) ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการ

(๓) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๘ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ ให้สถาบันมีอำนาจกระทำกิจการดังต่อไปนี้

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ

(๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร

(๓) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

(๔) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถาบันหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การกู้ยืมเงินตาม (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒
ทุน รายได้ และทรัพย์สิน

มาตรา ๙ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสถาบันประกอบด้วย

(๑) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(๒) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมและจำเป็น

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๔) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการที่เรียกเก็บจากคู่พิพาทหรือผู้มาใช้บริการของสถาบัน

(๕) รายได้จากการจัดอบรม สัมมนา และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๖) ดอกผลหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้จากรายได้ของสถาบัน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา

มาตรา ๑๐ บรรดารายได้ของสถาบันไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๑ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

หมวด ๓
การบริหารและการดำเนินกิจการ

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสถาบันอนุญาโตตุลาการ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ อัยการสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย นายกสภาทนายความ นายกสภาวิศวกร และนายกสภาสถาปนิกเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนห้าคนเป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจ พาณิชย์ อุตสาหกรรม กฎหมาย หรืออนุญาโตตุลาการ ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้แทนจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่าสามคน

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และต้องไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๑๔ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในมาตรา ๑๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๓

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำ เนินงานของสถาบัน และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายการบริหารงานของสถาบัน

(๒) กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับรายได้และรายจ่าย

(๓) อนุมัติแผนการเงินและงบประมาณประจำปีของสถาบัน

(๔) กำหนดกรอบอัตรากำลัง ระยะเวลาจ้าง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินเดือนพนักงานและลูกจ้าง

(๕) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการ

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรม และมรรยาทของอนุญาโตตุลาการ เพื่อส่งเสริมความเป็นกลางและความเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการ

(๗) ออกข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารทั่วไปของสถาบันในเรื่องต่อไปนี้

(ก) การบริหารงานทั่วไปของสถาบัน การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การจ้างและการบริหารงานบุคคลของสถาบัน

(ค) การสรรหา คัดเลือก แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและการมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทน

(ง) การจัดสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการและรายได้ที่สถาบันได้รับตามมาตรา ๙ (๔) และ (๕)

(ฉ) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุและทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ ทั้งนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๘) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

ข้อบังคับหรือระเบียบตาม (๕) (๖) และ (๗) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาและมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาและอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๑ ให้สถาบันมีผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้บริหารกิจการของสถาบัน ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสม สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา และมีความรู้ความเชี่ยวชาญอันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่สถาบัน เป็นผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๒ ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และต้องไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบัน

(๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๓ (๓) (๔) หรือ (๕)

มาตรา ๒๓ ให้ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒

มติของคณะกรรมการให้ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๕ ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารงานของสถาบันตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของคณะกรรมการ

(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถาบันโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๖ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของสถาบันและเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๔
การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา ๒๘ ให้สถาบันจัดทำบัญชีตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

มาตรา ๒๙ ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการ ส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี และให้ส่งสำเนางบการเงินให้กรมบัญชีกลางเพื่อใช้ในการจัดทำงบการเงินแผ่นดิน

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามผู้อำนวยการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน ลูกจ้างหรือบุคคลอื่นและเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

หมวด ๕
การกำกับดูแล

มาตรา ๓๐ ให้ผู้อำนวยการเสนอร่างข้อบังคับหรือระเบียบตามมาตรา ๑๘ (๕) (๖) และ (๗) ต่อรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า รัฐมนตรีอาจยับยั้งร่างข้อบังคับหรือระเบียบนั้นได้พร้อมทั้งแสดงเหตุผลโดยชัดแจ้ง ในกรณีที่มิได้มีการยับยั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับหรือระเบียบที่ผู้อำนวยการเสนอ ให้ดำเนินการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาต่อไปได้

มาตรา ๓๑ ถ้ารัฐมนตรียับยั้งร่างข้อบังคับหรือระเบียบใด ให้คณะกรรมการประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาเหตุผลของรัฐมนตรีประกอบด้วย ในการประชุมนั้น ถ้ามีเสียงยืนยันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ ให้ดำเนินการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาต่อไปได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อส่งเสริมให้การระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการเป็นทางเลือกหนึ่งให้คู่พิพาทใช้ในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์แทนการระงับข้อพิพาทในศาลอันจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นมาสู่ศาล สมควรให้มีองค์กรที่มีความอิสระคล่องตัวสูงในการบริหารจัดการ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการทำหน้าที่ในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประนอมข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการรวมทั้งดำเนินกิจการเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

วัชศักดิ์/ผู้จัดทำ

๖ สิงหาคม ๒๕๕๐